

## Hämeenlinnan alakouluja koskevan palveluverkkoselvityksen osallisuus- ja viestintäsuunnitelma

<b>129 § Päätös</b>	Sivistys- ja hyvinvointilautakunta hyväksyi ehdotuksen.
<b>Päätösehdotus</b>	Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä liitteenä olevan alakouluja (vuosiluokat 1-6) koskevan palveluverkkoselvityksen osallisuus- ja viestintäsuunnitelman.
<b>Esittelijä</b>	sivistys- ja hyvinvointijohtaja Päivi Raukko
<b>Valmistelija/lisätiedot</b>	sivistys- ja hyvinvointijohtaja Päivi Raukko, p. 050 599 6410 opetustoimenjohtaja Mika Mäkelä, p. 040 530 0791 osallisuusohjaaja Veera Antikainen, p. 040 869 6250
<b>Selostus</b>	<p>Hämeenlinnan kaupungin yhtenä strategisena päämääränä on hyvinvoivien ihmisten yhteisöllinen kaupunki. Päämäärän mukaisesti vahvistamme asukkaiden yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemusta. Osallisuus toteutuu mm. kaupunkisuunnittelussa, asuinalueilla, palveluiden kehittämisessä sekä päätöksenteossa.</p> <p>Palveluverkkoon ja investointeihin liittyvät päätökset ovat tärkeä osa kaupungin kehittymistä ja talouden tasapainotusta. Talouden tasapainotusohjelmassa päätettiin käynnistää useita selvityksiä, joilla on liittymäpintoja palveluverkkoon ja kiinteistöihin. Kaupungin johtoryhmä päätti 21.11.2022, että erilliset palveluverkkoselvitykset kootaan yhdeksi kokonaisuudeksi ja että, aiemmin päätettyjen selvitysten lisäksi laaditaan valmistelumateriaaliksi selvitys kiinteistöjen kunnosta ja peruskorjaustarpeista. Yhteisinä taustatietoina toimivat myös väestötiedot ja väestöennuste sekä maankäytön ja kaavoituksen suunnitelmat. Viestintätiimi perustaa kokonaisuudelle alkuvuodesta 2023 yhteisen verkkosivuston, johon kerätään taustamateriaalit, valmistuvat selvitykset ja asiaa koskevat päätökset. Etenemistä seurataan säännöllisesti johtoryhmässä ja tehdään tarvittavia linjauksia.</p> <p>Sivistys- ja hyvinvointilautakunta hyväksyi 11.10.2022 alakouluja (vuosiluokat 1-6) koskevan palveluverkkoselvityksen tavoitteet ja periaatteet. Selvityksen laatimisessa on ensiarvoisen tärkeää viestintä ja osallisuuden toteutuminen eri vaiheissa, koska asia koskettaa monia ja sillä on merkitystä myös kaupungin kokonaiskehityksen näkökulmasta.</p> <p>Alakouluja (vuosiluokat 1-6) koskevan palveluverkkoselvityksen valmistelussa on jo ennen päätöstä tavoitteista ja periaatteista osallistettu eri sidosryhmiä. Seuraavassa vaiheessa kerätään tietopohjaa vuoropuhelun ja päätöksenteon pohjaksi. Tavoitteena on julkaista huhtikuussa tiedot mm. väestökehitykseen, kiinteistöjen kuntoon ja kaavoitukseen liittyen. Tiedoista viestitään ja käydään</p>



vuoropuhelua eri tahojen kanssa. Selvitys alustavista vaihtoehtoista julkaistaan elokuussa 2023, jonka jälkeen käydään toinen viestintä- ja vuoropuhelukierros ennen esityksen antamista lautakunnalle.

**Liitteet** Alakoulujen palveluverkkoselvityksen osallisuus- ja viestintäsuunnitelma

**Tiedoksi** Hämeenlinnan perusopetuksen koulut/vanhempainyhdistykset  
Seudullinen vanhempainyhdistys  
Hämeenlinnan perusopetuksen koulut/henkilökunta  
Hämeenlinnan perusopetuksen koulut/oppilaskunnat  
Nuorisovaltuusto  
Kaupunkirakenteen toimiala  
Elinkeinopoliittinen neuvottelukunta

**Muutoksenhaku** Muutoksenhakukielto / Kuntalaki

---

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 11.10.2022 § 98

**Päätös** Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päätti hyväksyä liitteenä olevan alakouluja (vuosiluokat 1-6) koskevan palveluverkkoselvityksen periaatteet ja tavoitteet. Palveluverkkoselvityksessä kiinnitetään huomiota lapsivaikutusten arviointiin. Selvityksen etenemisestä raportoidaan säännöllisesti sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle, seuraavan kerran lautakunnan joulukuun kokouksessa.

**Päätösehdotus** Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä liitteenä olevan alakouluja (vuosiluokat 1-6) koskevan palveluverkkoselvityksen periaatteet ja tavoitteet. Selvityksen etenemisestä raportoidaan säännöllisesti sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle, seuraavan kerran lautakunnan joulukuun kokouksessa.

**Esittelijä** sivistys- ja hyvinvointijohtaja Päivi Raukko

**Kokouskäsittely** Lautakunta hyväksyi yksimielisesti seuraavat muutokset liitteeseen:

Kappale "Hyvinvoivien ihmisten yhteisöllinen kaupunki" siirretään ensimmäiseksi kappaleeksi.

Kappaleen Hyvinvoivien ihmisten yhteisöllinen kaupunki teksti "Palveluverkon suunnittelussa huomioidaan lasten ja nuorten kasvavat tuen tarpeet." muutetaan muotoon "Palveluverkon suunnittelussa huomioidaan lasten ja nuorten tuen tarpeet, tilat ja tarvittavat resurssit."

Kappaleen Hyvinvoivien ihmisten yhteisöllinen kaupunki teksti "Palveluverkon suunnittelussa huomioidaan koulujen monimuotoisuus." muutetaan muotoon "Palveluverkon suunnittelussa huomioidaan yhteisöllisyys ja koulujen

monimuotoisuus."

Kappaleen Hyvinvoivien ihmisten yhteisöllinen kaupunki loppuun lisätään teksti "Koulu yhteisöt osallistetaan palveluverkkoselvityksen laatimiseen."

Kappaleen Taloudellisesti ja ekologisesti kestävä kaupunki teksti "Palveluverkon suunnittelu perustuu tietoon ikäluokkien pienentymisestä." muutetaan muotoon "Palveluverkon suunnittelu perustuu ajantasaiseen tietoon ikäluokkien alueellisesta kehityksestä."

Kappaleen Taloudellisesti ja ekologisesti kestävä kaupunki teksti "Palveluverkko suunnitellaan ennakoidun oppilasmäärän mukaan alueittain." muutetaan muotoon "Palveluverkko suunnitellaan ennakoidun oppilasmäärän mukaan alueittain huomioiden usean vuosiluokan aikajänne."

Lisättiin liitteen loppuun lause "Tavoitteena on varmistaa lasten oikeudet yhdenvertaiseen perusopetukseen sekä tukea lasten oppimista, tervettä kasvua, hyvinvointia, leikkiä ja vapaa-aikaa."

Merkittiin, että Leena Ruuskasen varajäsen Marjukka Lamminpää poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 20.04.

Merkittiin, että kaupunginhallituksen edustaja Timo Viitanen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 20.21.

Valmistelija/lisätiedot opetustoimenjohtaja Mika Mäkelä, p. 040 530 0791  
sivistys- ja hyvinvointijohtaja Päivi Raukko, p. 050 599 6410

Selostus Hämeenlinnassa tehtiin laaja palveluverkkoselvitys ja -päättös 2018. Tämän päätöksen pohjalta käynnistettiin mittava investointiohjelma, joka on edennyt pääsääntöisesti suunnitelman mukaisesti.

Lisäksi vuonna 2020 laadittiin kantakaupungin keskustan alakouluverkkoselvitys, jonka perusteella tehtiin päätös koskien Myllymäen koulun peruskorjausta ja uudisrakentamista. Päätöksen mukaan Myllymäessä luovutaan Tapola-rakennuksesta. Seminaarin osalta samassa yhteydessä tehtiin periaatepäätös tilojen peruskorjaamisesta Seminaarin kampuksella ja H-rakennuksesta luopumisesta. Investoinnit toteuttaa Suomen Yliopistokiinteistöt Oy.

Vuodesta 2018 lähtien syntyvyys on ollut merkittävästi alhaisempaa aikaisempiin vuosiin nähden. Vuonna 2021 konsulttitoimisto MDI:n Hämeenlinnalle laatimassa väestöennusteessa todetaan seuraavasti: "2010-luvun syntyvyyden laskun seurauksena 7-12-vuotiaiden määrä laskee

voimakkaasti 2020-luvun aikana. Vuosien 2020-2027 aikana, jolloin kaikki jo syntyneet ikäkohortit siirtyvät 7-12-vuotiaiden ikäryhmään, ikäryhmä supistuu 710 - 800 henkilöllä (hieman vajaa 20 prosentilla). Jos syntyvyys pysyy nykytasolla 2020-luvun alussa, ikäryhmän supistuminen jatkuu 2030-luvun alkuun asti."

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päätti 21.9.2021 vuoden 2022 talousarvion yhteydessä käynnistää alakouluja koskevan palveluverkkoselvityksen (21.9.2021 § 96) niin, että ensimmäisessä vaiheessa laaditaan alakouluja (vuosiluokat 1-6) koskevan palveluverkkoselvityksen periaatteet ja tavoitteet virkamiesten, lautakunnan ja koulu yhteisöjen kanssa yhteistyössä.

Alakouluja koskevan palveluverkkoselvityksen valmistelu on alkanut opetustoimenjohtajan vetämässä työryhmässä, jossa ovat edustettuina myös tietojohtamisen palvelut, tilapalvelut, kaavoitus ja varhaiskasvatus. Työryhmä kokoaa parhaillaan aineistoa mm. asumisen kasvusuunnista, kiinteistöjen kunnosta ja päivitettyä tietoa lasten määrien kehittymisestä alueellisesti. Selvityksen laatimisessa huomioidaan viestintä ja osallisuuden toteutuminen. Avoimuus ja osallisuus ovat tärkeitä tehtäessä kouluverkkoselvitystä, koska asia koskettaa monia ja sillä on merkitystä myös kaupungin kokonaiskehityksen näkökulmasta. Selvityksen etenemisestä raportoidaan säännöllisesti sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle. Tavoitteena on, että alakouluverkosta tehdään päätös kaupunginvaltuustossa vuoden 2023 aikana.

Selvityksen laatimista ohjaa myös kaupunginhallituksen 27.6.2022 § 296 päättämä talouden tasapainottamistyön viitekehyksen vuosille 2022-2027. Kaupunginhallitus päätöksessään oli linjaavia asioita palveluverkkoon liittyen:

- Palveluverkko sopeutetaan kysynnän mukaan. Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alainen palveluverkko suunnitellaan lasten ja nuorten määrän alueellisen ennusteen mukaisesti vastaamaan kunkin alueen tarpeisiin. Oppilasmäärän laskiessa ollaan valmiita luopumaan kouluista.
- Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alaista palveluverkkoa suunnitellaan kokonaisuutena niin, että eri palveluja voi toimia samassa kiinteistössä, tavoitteena yhteiset tilat ja tehokas tilojen käyttö.
- Alakouluja ja yhtenäiskoulujen alaluokkia koskeva palveluverkkoselvitys toteutetaan vuosien 2022-2023 aikana tavoitteena sopeuttaa palveluverkkoa oppilasmäärän mukaiseksi. Selvityksessä huomioidaan mm. ikäluokkien pieneneminen, kouluverkon merkitys alueen houkuttelevuudelle asuinalueena sekä lasten ja nuorten tuen tarpeiden kasvu.

Palveluverkkoselvityksen periaatteita ja tavoitteita valmistellessa on osallistettu ja pyydetty kommentteja valmisteltavaan asiaan oppilaskunnilta, NUVA:lta, koulujen vanhempainyhdistyksiltä, seudulliselta vanhempainyhdistykseltä ja koulujen henkilökunnilta.



Liitteet

Lausunnot ja kommentit alakouluja koskevan palveluverkkoselvityksen periaatteisiin ja tavoitteisiin

Alakouluja (vuosiluokat 1-6) koskevan palveluverkkoselvityksen periaatteet ja tavoitteet, pk

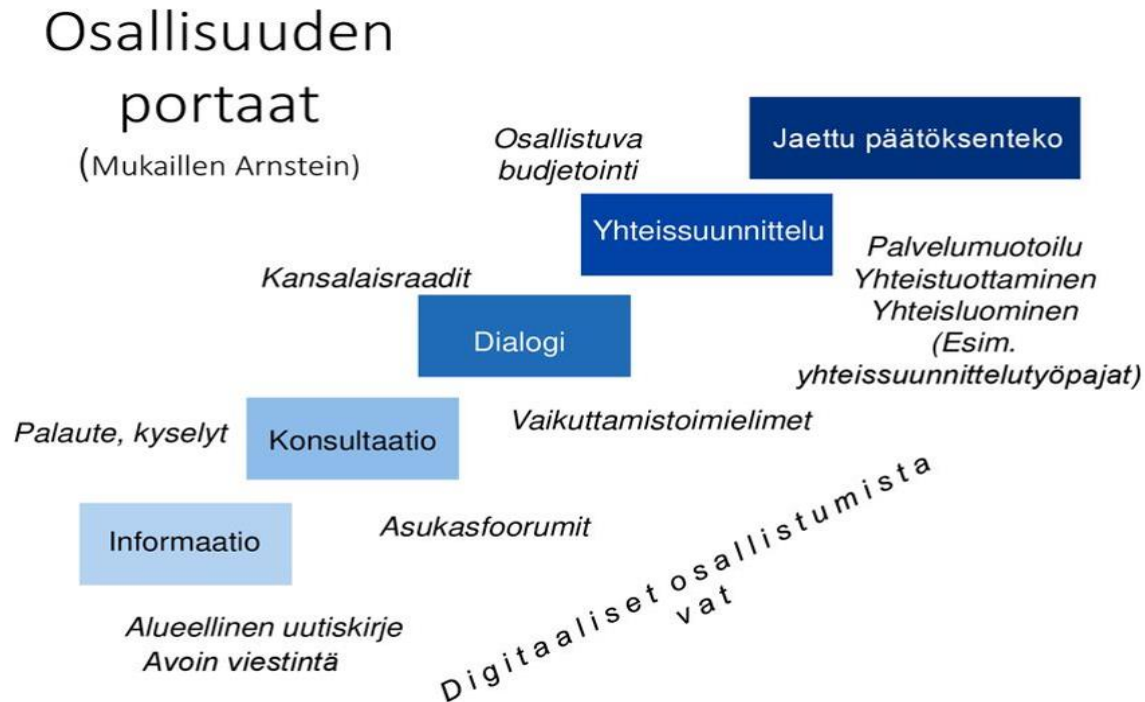
# Alakoulujen palveluverkkoselvitys

Osallisuus- ja viestintäsuunnitelma

29.11.2022



# Osallisuuden portaat



16.9.2018

3

- Arnsteinin osallisuuden portaita käytetään palveluverkkoselvityksen osallisuussuunnitelman teoreettisena viitekehyksenä, jota mukaillen suunnitelma on laadittu
- Kuvan lähde: Vantaan kaupunki. Osallistuva Vantaa. Uusi asukasvaikuttamisen toimintamalli Vantaalla. 2017. <https://slideplayer.fi/slide/13991870/>
- Arnsteinin osallisuuden portaat: Arnstein, S. A Ladder of Citizen Participation. <http://lithgow-schmidt.dk/sherry-arnstein/ladder-of-citizen-participation.html>

# Osallistamisen tasot

- Tieto-osallisuus
  - Asukkaalla oikeus tiedon saamiseen ja tuottamiseen
- Suunnitteluosallisuus
  - Asukas osallistuu itseään ja asuinympäristöään koskevan toiminnan ja palvelujen suunnitteluun
- Päätösosallisuus
  - Asukas osallistuu itseään tai esim. asuinaluettaan koskevan päätöksenteon valmisteluun ja päätöksentekoon
- Toimintaosallisuus
  - Asukkaan omaa toimintaa ja konkreettista osallistumista omassa lähiympäristössään
- Arviointiosallisuus
  - asukas-, asiakas- ja käyttäjäpalautteet kulkevat päättäjille ja niillä on vaikutusta

- Lähde: [Osallistu ja vaikuta. Mikkelin kaupunki.](#)



# Tavoitteet

- Viestinnän oikea-aikaisuus
  - Sidosryhmiä osallistetaan eri tavoin valmistelun eri vaiheissa: 1)tavoitteista ja periaatteista päättäminen, 2)taustatietojen oikeellisuus, 3)vaihtoehdot ja esityksen laatiminen
- Laaja osallisuus
  - Tavoitteena saada mukaan laaja joukko sidosryhmiä: luottamushenkilöt – henkilöstö - oppilaat ja vanhemmat – muut kuntalaiset
  - Tavoitteena on tarjota monipuolisesti tietoa palveluverkkoon vaikuttavista asioista esim. kaavoituksesta, väestönkehityksestä, tilojen kunnosta
  - Tavoitteena monipuoliset osallisuuden menetelmät
  - Tavoitteena antaa mahdollisuus lasten ja nuorten oman äänen kuulumiselle

# Osallisuus- ja viestintäsuunnitelma 1/3

9/ 2021

- Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan päätös alakoulujen palveluverkkoselvityksen käynnistämiseksi

6/2022

- Kaupunginhallituksen päätös alakoulujen palveluverkkoselvityksestä osana talouden tasapainotuksen viitekehystä

9-10/2022

- Palveluverkkoselvityksen periaatteita ja tavoitteita valmistellessa osallistettu oppilaskuntia, NUVA:a, koulujen vanhempainyhdistyksiä, seudullista vanhempainyhdistystä ja koulujen henkilökuntaa

10/2022

- Sivistys ja hyvinvointilautakunnan päätös alakouluja koskevan palveluverkkoselvityksen periaatteista ja tavoitteista

# Osallisuus- ja viestintäsuunnitelma 2/3

12/2022

- Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan päätös palveluverkkoselvityksen osallisuus- ja viestintäsuunnitelmasta

12/2022-3-4/2023

- Tiedonkeruuta ja valmistelutyötä

3-4/2023

- Palveluverkkoselvitystä koskevat nettisivut aukeavat
- Useimmin kysytyt kysymykset -osion koostaminen nettisivuille kuntalaisilta nousseiden kysymysten pohjalta

4-5/2023

- Taustatiedot valmiina
- Tilaisuudet luottamushenkilöille
- Vuoropuhelua mm. oppilaskuntien, NUVA:n koulujen vanhempainyhdistysten, seudullisen vanhempainyhdistyksen, koulujen henkilökunnan, elinkeinopoliittisen neuvottelukunnan kanssa

# Osallisuus- ja viestintäsuunnitelma 3/3

8/2023

- Alustava selvitys valmis, vaihtoehdot esillä
- Lapsivaikutusten arviointi
- LAVAn tuloksista tiedottaminen myös lapsille ja nuorille

8-9/2023

- Vuoropuhelua oppilaskuntien, NUVA:n, koulujen vanhempainyhdistysten, seudullisen vanhempainyhdistyksen, koulujen henkilökunnan ja elinkeinopoliittisen neuvottelukunnan kanssa

9/2023

- Päätösesitys julkaistaan verkossa
- Tiedottaminen myös lapsille ja nuorille

# Lapsivaikutusten arviointi

1. Päätös arvion tekemisestä
2. Nykytilan kartoitus
3. Tarkastelu ja suunnittelu
  - Lasten kuulemisen suunnittelu
  - Mitä tietoa on jo käytettävissä?
  - Mitä muuta erilaista tietoa tarvitaan?
  - mihin eri lapsen oikeuksiin hanke vaikuttaa, vaarantuuko joku?
4. Tiedonkeruu ja lasten osallisuus
  - Digiraati lapsille
  - Vanhempainillat, työpaja/kysely
  - Koulujen henkilöstön tiedottaminen ja osallistaminen
5. Eri vaikutusten arviointi
6. Arvioinnin viimeistely/päätösehdotuksen esittely
7. Päätös ja tiedottaminen
8. Seuranta ja arviointi